

ТЕМА НА КУРСА: 8.5. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В МИГРАЦИЯ

РЪКОВОДИТЕЛ: проф. д-р Владимир Пенчев
Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – БАН
Секция „Сравнителни фолклористични изследвания“
+359 2 979 30 11; vladimir.penchev@iefem.bas.bg

АСИСТЕНТ: гл.ас. д-р Лина Гергова
Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – БАН
Секция „Антропология на словесните традиции“
+359 887 608 699; lina.gergova@iefem.bas.bg

ХОРАРИУМ: 30 учебни часа

ИЗПИТ: писмена разработка

РЕЗЮМЕ:

Специализираният докторантски курс „Културно наследство в миграция“ е насочен към докторанти в областта на хуманитарните и социалните науки с интерес към миграционните процеси, държавните и европейските политики към мигрантите, културното наследство, институционализацията и културния живот на мигрантските общности. В лекционния курс среща си дават две от водещите в културната антропология изследователски области – културното наследство като процес, свързан с конструиране, разпространяване, трансмитиране и трансфериране на практики, образи и форми на културен живот – от една страна, и миграцията в цялото и многообразие като процес и резултат, като краен избор или постоянно движение, като общностноизграждащ фактор и като лична съдба – от друга.

В рамките на лекционния курс докторантите ще имат възможност да навлязат в теоретичния дебат както по тези две теми изобщо, така и в частност по някои от основните формални и неформални институционални модели и техните функции в мигрантската общност (училище, църква, медия, дружество и пр.) и важни елементи от културното наследство и техните употреби (език, фолклор, кулинария и пр.). Лекциите се основават на изключително богата емпирична база (от всички страни в Европа, в които има български мигранти, както и в САЩ), с която докторантите ще имат възможност да се запознаят чрез снимки и видео в мултимедийните презентации.

Предизвикателство за докторантите е дистанционното им включване в протичащо в момента проучване на културното наследство като институционализиращ фактор сред българските общности отвъд Европа (по-конкретно: Австралия и Нова Зеландия, Латинска Америка, Канада, ЮАР, Близкия Изток и пр.).

Курсът се предлага на български и английски език.

SUMMARY:

The course is designed for PhD students from the fields of humanities and social sciences who are interested in migration processes, state and European policies towards migrants, cultural heritage, institutionalization and cultural life of migrant communities. The course of lectures aims at meeting two of the leading research areas – on the one hand, cultural heritage as a process connected with constructing, disseminating, transmitting and transferring practices, images and forms of cultural life, and on the other hand – migration in its diversity as a process and a result, as a final choice or a constant movement, as a community building factor or a personal faith.

PhD students would have the chance to get acquainted with theoretical debates on these topics in general, as well as in particular with the basic formal and informal institutional models and their functions within migrant community (school, church, media, association, etc.) and important elements of cultural heritage and their uses (language, folk traditions, cuisine, etc.). Lectures are based on extremely rich empirical material (from all European countries and the USA) and it would be available for PhD students.

As an extra challenge for them, PhD students would be involved remotely in a study that is being carried out at present and is on the cultural heritage as an institution building factor among the Bulgarian communities beyond Europe (e.g. Australia and New Zealand, Latin America, Canada, South Africa, Middle East, etc.).

The course is available in Bulgarian and English.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

1. Културно наследство в миграция: теоретични подстъпи (3 ч.)
2. Българите в миграция – история и съвременност (4 ч.)
3. Институционализация на българите в чужбина и държавна политика към тях (2 ч.)
4. Български училища зад граница (3 ч.)
5. Българска православна църква и религиозна празничност в чужбина (4 ч.)
6. Паметници и национална празничност в миграция (3 ч.)
7. Мигрантски медии (2 ч.)
8. Мигрантски музикални танцови и певчески клубове (3 ч.)
9. Студентски дружества в чужбина (2 ч.)
10. Изкуство и културно наследство в миграция (2 ч.)
11. Мигрантски неформални мрежи и етнобизнес (2 ч.)

ЛИТЕРАТУРА / BIBLIOGRAPHY:

- Антова, Св. 2007.** „Тук живеем, тукашен хляб ядем“. Етнокултурна идентичност на българите в Словакия. София: Парадигма.
- Борисова, М., Л. Гергова, Я. Гергова, Й. Еролова, Т. Матанова. (съст. и ред.). 2017.** *Българи в чужбина, чужденци в България – институции, организации, общостен живот.* София: ИЕФЕМ.
- Борисова, М., Л. Гергова, Я. Гергова, Т. Матанова. 2015.** „Църквата като институция за българите в чужбина“. – В: Златкова, Меглена, Борислава Петкова, Стоян Антонов (съст.). *След следващата запетая. 20 години етнология в Пловдивския университет.* Сборник от юбилейна научна конференция, Пловдив 2012. Пловдив: ПУ "Паисий Хилендарски", 139-152.
- Василева, Б. 1999.** *Българската политическа емиграция след Втората световна война.* София: УИ „Св. Кл. Охридски“.
- Вуков, Н., Л. Гергова. 2014.** Фестивалът на мазните борби Къркпънар в Одрин: проблеми на културното наследство – *Антропология*, кн. 1, 80-113.
- Гаджев, И. 2003.** *История на българската емиграция в Северна Америка (1860-1944).* Поглед отвътре. Т.1. София: Гутенберг.
- Гаджев, И. 2006.** *История на българската емиграция в Северна Америка (1944-1989).* Поглед отвътре. Т.2. София: Гутенберг.
- Ганева-Райчева, В. 2004.** *Българите в Унгария – проблеми на културната идентичност.* София: АИ „М. Дринов“.
- Ганева-Райчева, В., М. Елчинова, М. Златкова, Н. Вуков (съст.). 2012.** *Миграции от двете страни на българо-турската граница: наследства, идентичности, интеркултурни взаимодействия.* София: ИЕФЕМ-БАН.
- Генов, Г. 2011.** *Американската православна църква на българите (1794-1945).* София: Исторически архив.
- Гергова, Л. (съст. и ред.). 2017.** *Културно наследство в миграция. Добри практики и проблеми.* София: ИЕФЕМ.
- Гергова, Л., Я. Гергова. 2016.** Наследство и консолидация на мигрантските общности: институциите на българската общност във Вашингтон. – В: Електронното списание на Асоциация „Онгъл“, бр. 12 – тематичен брой „Българите в чужбина – толкова близо, толкова далече“, 29-40.
- Гергова, Я., Т. Матанова, М. Борисова, Л. Гергова. 2015.** Църквата като институция за българите в чужбина. – В: Златкова, М., Б. Петкова, Ст. Антонов (съст.). *След следващата запетая. Двадесет години етнология в Пловдивския университет.* Сборник от юбилейна научна конференция. 139-152. Пловдив: Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.
- Драндийски, Д. 2015.** *Виена и българите. Из историята на българската общност в Австрия (1700-2000).* София: Гутенберг.
- Елдъров, С. 2002.** България и Ватикана 1944 – 1989. Дипломатически, църковни и други взаимоотношения. София: Логис.
- Елчинова, М. 2009.** Ролята на етническата църква в имиграция (по примера с българската общност в Чикаго). – В: Антропологични изследвания. Т. 7. Съст. Ирена Бокова. София: Нов български университет, 137–161.

- Елчинова, М. 2010. Миграции и конструиране на наследство. – В: Бокова, И. (съст.). *Годишник на Департамент Антропология*, Т. 4. София: НБУ.
- Йовева-Димитрова, С. (съст.). 2016. *Българите в чужбина „...толкова близо, толкова далече...“*, 1 част. Електронно списание „Онгъл“, бр. 12.
- Йовева-Димитрова, С. (съст.). 2017. *Българите в чужбина „...толкова близо, толкова далече...“*, 2 част. Електронно списание „Онгъл“, бр. 15.
- Йовева-Димитрова, С., А. Кочева, В. Пенчев. 2011. *Българската общност в Австрия – историческо, лингвистично и етноложко изследване*. Т. 1. София: ДАБЧ.
- Кармихова, М. (съст.). 2003. *Да живееш там, да се сънуваш тук. Емиграционни процеси в началото на XXI в.* София: Международен център по проблемите на малцинствата и културните взаимодействия.
- Кармихова, М. 2004. *Американски мечти: Пътеводител сред първа генерация имигранти*. София: Кротал.
- Кармихова, М. 2016. *Intangible Borders*. В. Търново: УИ „Св св. Кирил и Методий“.
- Кочева, А., С. Йовева-Димитрова, Вл. Пенчев (съст.) 2011. *Българската общност в Австрия – историческо, лингвистично и етноложко изследване*. Т. 1. София: ДАБЧ.
- Кръстева, А. 2014. *От миграция към мобилност. Политики и пътища*. София: НБУ.
- Кулов, Б. 2016. *Българските училища в чужбина – историко-географско изследване. – История*. Т. 24, кн. 2. София: Национално издателство за образование и наука „Аз Буки“, 119-139.
- Маева, М. 2017. *Българските емитранти в Англия – минало и съвременност*. София: Парадигма.
- Маева, М., С. Захова (съст.). 2013. *Етнография на миграциите: българите в Средиземноморието*. София: Парадигма.
- Матанова, Т. 2016. *„С две родини, два езика, две култури...“ (Поколението от смесен брак – идентичност и етнокултурни характеристики)*. София: Парадигма, 2016.
- Матанова, Т. 2016. *Употреби на българското културно наследство от български мигрантски институции и функциите му за консолидация на българската общност в Хамбург. – Електронно списание Онгъл*, 12, 48-60.
- Матанова, Т. 2017. *Българското неделно училище „Св. Вмчк Георги Зограф“ в Солун – институция, консолидационен център, медиатор на българско културно наследство. – Български фолклор*, №3, 355–371.
- Матанова, Т., М. Борисова. 2014. *Фейсбук групите на българските мигранти в ЕС – типове, функции, граници. – В: А. Илиева, Л. Гергова, Л. Пейчева, С. Казаларска (съст.), Добре дошли в Киберия. Записки от дигиталния терен*. София: ИЕФЕМ-БАН, 40-55.
- Миланов, Е. 2002. *Просветното дело сред българските общности зад граница в периода 1990-2002 година. – Електронно списание LiterNet*, 09.12.2002, №12 (37).
- Михайлова, К. 2005. *Празничност и религиозна специфика на българите в Словакия. – In: Bulhari na Slovensku. Etnokultúrne charakteristiky a súvislosti*. Eds. E. Krekovičová, V. Penčev. Bratislava, VEDA, Vydavateľstvo SAV, 105–122.
- Пейчева, Л. 2004. *Отношението чужденци – български музикален фолклор (Размисли върху идентичността)*. – *Български фолклор*, 1-2, 113-125.
- Пенкова, И., В. Пенчев (съст.). 2016. *Българската общност в Австрия – историческо, лингвистично и етноложко изследване*. Т. 2. София: Парадигма

- Пенчев, В. 2001. *Паралакс в огледалото, или за мигрантските общности в чуждоетнична среда*. София: Херон прес.
- Пенчев, В. 2016. Българи в чужбина, или за топологията на българското присъствие. – В: *Българите в чужбина – толкова близо, толкова далече*. Ч. 1. София: Род, 18-28.
- Пенчев, В. 2017. *Българските общности в Средна Европа. Формиране, битуване, идентичности*. София: Парадигма.
- Пенчев, В., Б. Кулов, В. Воскресенски, Й. Янев, К. Михайлова, Л. Гергова, Н. Вуков, М. Борисова, Т. Матанова, Я. Гергова. 2017. *Културно наследство в миграция. Модели на консолидация и институционализация на българските общности в чужбина*. София: Парадигма.
- Пенчев, Вл. 2016. *Българи в чужбина, или за топологията на българското присъствие*. – В: *Българите в чужбина – толкова близо, толкова далече*, 1, София: Род, 18-28.
- Пенчев, Вл. 2016. *България – близка и далечна*. Списание на БАН, 1, Издателство на БАН “Проф. Марин Дринов”, 38-43.
- Пенчев, Вл. 2016. *Институции на българските мигрантски общности в чужбина*. – В: *Светът е слово, словото е свят*. Благоевград: УИ „Н. Рилски“, 2016, 258-263.
- Пенчев, Вл. 2017. *Българските общности в Средна Европа. Формиране, битуване, идентичности*. София: Парадигма.
- Пенчев, Вл. 2017. *Топология на българските общности в Средна Европа. Българи в чужбина, чужденци в България*. – В: *Сборник „Българи в чужбина, чужденци в България: институции, организации, общостен живот*. София: ИЕФЕМ-БАН, 114-128.
- Пенчев, Вл., П. Христов. 2017. *Миграциите и мобилността – фокус в изследователските дирения на съвременната българска наука*. – *Дриновският збірник*, X, София: Издателство на БАН “Проф. Марин Дринов”.
- Пенчев, Вл., Т. Матанова. 2017. *Етнопредприемачеството сред българските общности в чужбина и културното ни наследство*. – В: *Българите в чужбина – толкова близо, толкова далече*. Ч. 2. София: Род, 43-74.
- Рязанцев, С. В. 2000. *Етническото предприемачество как форма адаптации на мигрантите*. – *Обществени науки и современност*, 5, 73-86.
- Славкова, М. 2017. *Църква и религия при българите в Испания*. – *Българите в чужбина – толкова близо, толкова далече*. Част II. Електронно списание ОНГЪЛ, Година IX, бр. 15, 74-86.
- Тончева, В. 2009. *„България“ във Виена – места, музика, идентичности*. – *Български фолклор*, 1, 36-50.
- Трайков, В. 1993. *История на българската емиграция в Северна Америка. От началото ѝ през средата на XIX в. до 80-те години на XX век*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.
- Цанева, Е. 2005. *Какво и как празнуват българите в Австралия*. – *Българска етнология*, 1: 35-47.
- Янкова, В. 2014. *Българите в Унгария – културна памет и наследство*. София: ИК „Ирка“.
- Ali-Knight, J., M. Robertson, A. Fyall and A. Ladkin. 2008. *International Perspectives of Festivals and Events*. Amsterdam, Boston, Heidelberg, London, Oxford, New York, Paris, San Diego, San Francisco, Singapore, Sydney, Tokyo: Elsevier.
- Andreescu, I. 2014. *From the “Castle” to the “Agora”: Romanian Cultural Institutes Abroad in the Making of National Culture*. Budapest: Lambert Academic Publishing.

- Appadurai, A. 2003.** *Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization.* Minneapolis/London: University of Minneapolis Press.
- Arnold, J., K. Davies, S. Ditchfield (eds.). 1998.** *History and Heritage: Consuming the Past in Contemporary Culture.* Dorset: Donhead.
- Bailey, O. 2015.** "Diasporic Media in Multicultural Societies". – In: Atton, Chris (ed.). *The Routledge Companion to Alternative and Community Media.* London and New York: Routledge, 414-425.
- Borisova, M., Y. Gergova. 2015.** Cultural Heritage in Migration: Bulgarian Sunday Schools in Italy. *Papers of the Bulgarian Academy of Sciences*, vol. 2. Sofia, 215-229.
- Butcher, M., M. Thomas. 2001.** *Generate: Youth Culture and Migration Heritage in Western Sydney.* Penrith: University of Western Sydney.
- Dimitrova, T., T. Kahl (eds.). 2013.** *Migration from and towards Bulgaria 1989–2011.* 107-128. Berlin: Frank, Timme.
- Etzioni, A. 2004.** Holidays and Rituals: Neglected Seedbeds of Virtue. – In: Etzioni, Amitai, Jared Bloom (eds.). *We are what we celebrate: Understanding holidays and rituals.* 1-40. New York, London: New York University Press.
- Falassi, A. 1987.** Festival: Definition and morphology. In A. Falassi (ed.), *Time out of time: Essays on the festival*, 1–10. Albuquerque: University of New Mexico Press.
- Flinn, J., D. Turner. 2015.** 'Wha's like us?' Scottish Highland Games in America and the Identity of Scots' Diaspora. – In: Jepson, Allan, Alan Clarke (eds.). 2015. *Exploring Community Festivals and Events.* 95-105. New York: Routledge.
- Georgiou, M. 2006.** *Diaspora, Identity and the Media: Diasporic Transnationalism and Mediated Spatialities.* Cresskill, NJ: Hampton Press.
- Gergova, L., N. Vukov, T. Matanova, Y. Gergova (eds.). 2017.** *Cultural Heritage in Migration.* Sofia: Paradigma.
- Gergova, L., Y. Gergova. 2017.** Cultural Heritage on Foreign Territory: Bulgarian Monuments in Rome and Bucharest, *Papers of BAS. Humanities and Social Sciences.* Vol. 4, No 1, 2017, 3-17.
- Gergova, Y., M. Borisova. 2016.** Cultural Heritage in Migration: Bulgarian Sunday Schools in Italy. – *Papers of BAS. Humanities and Social Sciences*, Vol. 2, №3-4, Sofia, Prof. Marin Drinov Publishing House of BAS, 215-229.
- Gowens, J. 2001.** *Migrant Education.* Santa Barbara, Denver, Oxford: ABC-Clio.
- Hage, G. 1997.** At Home in the Entrails of the West: Multiculturalism, "Ethnic food" and Migrant Home-Building. – In: Grace, H., G. Hage, L. Johnson, J. Langsworth, M. Symonds, eds., *Home/World: Space, Community and Marginality in Sydney's West.* Annandale: Pluto Press, pp. 99-153.
- Halbertsma, M., A. van Stipriaan, P. van Ulzen (eds.). 2011.** *The Heritage Theatre: Globalisation and Cultural Heritage.* Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 1-26.
- Hämmerli, M., J.-F. Mayer (eds.). 2014.** *Orthodox Identities in Western Europe: Migration, Settlement and Innovation.* Surrey: Ashgate.
- Harrison, R. 2009.** *Understanding the Politics of Heritage.* Manchester: Manchester University Press.
- Hassane, S. 2009.** Mainstream Media vs. Ethnic Minority Media: Integration in Crisis. In: Rainer Geißler and Horst Pöttker (eds.). *Media – Migration – Integration. European and North American Perspectives.* Bielefeld: transcript Verlag, 117-141.

- Hawkins, M. 2007.** Ethnic Festivals, Cultural Tourism, and Pan-Ethnicity. In: Miyares, I. M., Ch. A. Airriess (eds.). *Contemporary Ethnic Geographies in America*. Lanham, Boulder, New York, Toronto, Plymouth, UK: Rowman, Littlefield publishers, Inc.
- Ivanova, D. 2015.** Socialist Legacy and Transformations of Cultural Heritage in the Contemporary Forms of Community Gatherings of the Bulgarian Diaspora in the USA. – In: *Contested Heritage and Identities in Post-Socialist Bulgaria*. Sofia: Gutenberg Publications, 331-335.
- Ivanova-Nyberg, Daniela. 2014.** Folk Dancing Abroad: Bulgarian Folk Dance Activities in the United States Today. – In: Elsie Ivancich Dunin and Catherine E. Foley, eds., *Dance, Place, Festival, Proceedings for The 27th Symposium of the ICTM, Study Group on Ethnochoreology 2014*. 84-89. Imerick: The Irish Music and Dance; University of Limerick; ICTM Study Group on Ethnochoreology.
- Jepson, A. S., A. Clarke. 2015.** (eds.). *Exploring Community Festivals and Events*. London, New York: Routledge.
- Karim, H. K. 2003.** *The Media of Diaspora*. London and New York: Routledge.
- Kosnick, K. 2007.** *Migrant media: Turkish broadcasting and multicultural politics in Berlin*. Bloomington: Indiana University Press
- Krasteva, A., A. Kasabova, D. Karabinova (eds.). 2010.** *Migrations from and to Southeastern Europe*. Ravenna: Longo Editore.
- Matanova, T. 2015.** Bulgarian Restaurants and Shops in Germany and the USA and their Functions as Migrant Institutions. – In: *Papers of BAS. Humanities and Social Sciences*, 2, 3-4. Sofia: Prof. Marin Drinov Publishing House of BAS, 230-247.
- Pajtinka, E. 2014:** Cultural Diplomacy in Theory and Practice of Contemporary International Relations. - *Politické vedy*. Roč. 17, č. 4, 95-108.
- Portes, A., L. E. Guarnizo, P. Landolt. 1999.** “The Study of Transnationalism: Pitfalls and Promise of an Emergent Research Field”. – *Ethnic and Racial Studies*, 2 (22): 217-237.
- Roth, K. 2001.** Material Culture and Intercultural Communication. – *International Journal of Intercultural Relations*, 25, 563-580.
- Roudometof, Victor. 2010.** Transnationalism and Globalization: The Greek- Orthodox Diaspora between Orthodox Universalism and Transnational Nationalism. – *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, 9(3), 361-397.
- Smith, L. 2006.** *Uses of Heritage*. London, New York: Routledge.
- Steward, D. 1993.** *Immigration and Education. The Crisis and the Opportunities*. New York: Lexington Books.
- Stoeckl, K. 2014.** Orthodox Churches and Migration. – In: Leustean, Lucian N. (Ed.). *Eastern Christianity and Politics in the Twenty-First Century*. 723-736. New York: Routledge.
- Vukov, N., M. Borisova. 2017.** The Festive Days of the Bulgarian Community in Chicago – Models of Cultural Heritage in Migration. *Papers of BAS. Humanities and Social Sciences*, Vol. 4, No 1, 18-37.
- Wong, L. 2005.** *Globalization and Intangible Cultural Heritage*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.